WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 17 lipca 2008 r. *

W sprawie C-226/07

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Finanzgericht Düsseldorf (Niemcy) postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2007 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 7 maja 2007 r., w postępowaniu:

Flughafen Köln/Bonn GmbH

przeciwko

Hauptzollamt Köln,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: A. Rosas, prezes izby, J.N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, A. Ó Caoimh (sprawozdawca) i A. Arabadjiev, sędziowie,

* Język postępowania: niemiecki.

rzecznik generalny: M. Poiares Maduro,
sekretarz: B. Fülöp, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 10 kwietnia 2008 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Flughafen Köln/Bonn GmbH przez D. Schiebolda oraz A. Richtera, Rechtsanwälte,

— w imieniu Hauptzollamt Köln przez O. Meyera, Oberregierungsrat oraz K. Deutschmanna, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu włoskiego przez I.M. Braguglię, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez G. Albenzię, avvocato dello Stato,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez W. Möllsa, działającego w charakterze pełnomocnika,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. L 283, s. 51).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu toczącego się między Flughafen Köln/Bonn GmbH a Hauptzollamt Köln (urzędem celnym w Kolonii) w przedmiocie odmowy przez urząd celny zwrotu podatku zapłaconego przez Flughafen Köln/Bonn GmbH za rok 2004 od oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji energii elektrycznej.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Motywy 1–6 dyrektywy 2003/96 mają następujące brzmienie:

„(1) Zakres dyrektywy Rady 92/81/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowych od olejów mineralnych [(Dz.U. L 316, s. 12) zmienionej dyrektywą Rady 94/74/WE z dnia 22 grudnia 1994 r. (Dz.U. L 365, s. 46)] i dyrektywy Rady 92/82/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie zbliżenia stawek podatków akcyzowych od olejów mineralnych [(Dz.U. L 316, s. 19) zmienionej dyrektywą 94/74/WE] jest ograniczony do olejów mineralnych.

(2) Brak przepisów wspólnotowych wyznaczających minimalną stawkę podatków od energii elektrycznej i produktów energetycznych innych niż oleje mineralne może negatywnie wpływać na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

(3) Prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i osiągnięcie celów innych polityk Wspólnoty wymagają ustanowienia na poziomie wspólnotowym minimalnych poziomów opodatkowania od większości produktów energetycznych, włącznie z energią elektryczną, gazem ziemnym i węglem.

(4) Znaczne różnice między krajowymi poziomami opodatkowania energii stosowanych przez państwa członkowskie mogłyby okazać się szkodliwe dla prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

(5) Ustalenie właściwych wspólnotowych minimalnych poziomów opodatkowania może umożliwić zredukowanie istniejących różnic w krajowych poziomach opodatkowania.

(6) Zgodnie z postanowieniami art. 6 traktatu [WE], wymogi ochrony środowiska muszą być włączone do określania i wykonywania innych polityk Wspólnoty".

4 Artykuł 1 dyrektywy 2003/96 stanowi, że państwa członkowskie nakładają podatki na produkty energetyczne i energię elektryczną zgodnie z tą dyrektywą.

5 Artykuł 2 ust. 1 lit. b) w związku z ust. 5 tej dyrektywy przewiduje, że dla celów tej dyrektywy pojęcie „produkty energetyczne" stosuje się do produktów „objętych kodami CN 2701, 2702 i od 2704 do 2715", określonymi w rozporządzeniu Komisji (WE) nr° 2031/2001 z dnia 6 sierpnia 2001 r. zmieniającym załącznik I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz.U. L 279, s. 1), a mianowicie, w szczególności, do oleju napędowego, który objęty jest pozycją 2710 nomenklatury scalonej (zwanej dalej „CN").

6 Zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy 2003/96 „poziomy opodatkowania, jakie państwa członkowskie stosują do produktów energetycznych i energii elektrycznej, wymienione w art. 2, nie mogą być niższe niż minimalne poziomy opodatkowania przewidziane niniejszą dyrektywą".

7 Artykuły 7–10 dyrektywy 2003/96 przewidują, że od dnia 1 stycznia 2004 r. dla paliw silnikowych, paliw do ogrzewania oraz energii elektrycznej obowiązują minimalne poziomy opodatkowania ustalone w załączniku I do tej dyrektywy.

8 Zgodnie z art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96:

„1. Poza przepisami ogólnymi wymienionymi w dyrektywie Rady 92/12/EWG [z dnia 25 lutego 1992 r. w sprawie ogólnych warunków dotyczących wyrobów objętych podatkiem akcyzowym, ich przechowywania, przepływu oraz kontrolowania (Dz.U. L 76, s. 1), zmienionej dyrektywą Rady 2000/47/WE z dnia 20 lipca 2000 r. (Dz.U. L 193, s. 73)] w sprawie zwolnionych zastosowań produktów podlegających opodatkowaniu, i bez uszczerbku dla innych przepisów wspólnotowych, państwa członkowskie zwalniają następujące produkty od podatku na warunkach, które ustanawiają do celów zapewnienia prawidłowego i prostego stosowania takich zwolnień oraz zapobieżenia jakimkolwiek oszustwom podatkowym, unikaniu lub nadużyciom:

a) produkty energetyczne i energia elektryczna wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej oraz energia elektryczna wykorzystywana do utrzymania zdolności do produkcji energii elektrycznej. Państwa członkowskie mogą jednakże ze względów polityki ochrony środowiska, poddać te produkty opodatkowaniu bez konieczności uwzględniania minimalnych poziomów opodatkowania ustanowionych w niniejszej dyrektywie. w takim przypadku opodatkowanie tych produktów nie będzie brane pod uwagę do celów zachowania minimalnego poziomu opodatkowania energii elektrycznej ustanowionego w art. 10”.

9 Artykuł 21 ust. 5 akapit trzeci dyrektywy 2003/96 stanowi, co następuje:

„Jednostka produkująca energię elektryczną na swoje własne potrzeby jest uważana za dystrybutora. Bez względu na przepisy art. 14 ust. 1 lit. a), państwa członkowskie mogą zwalniać drobnych producentów energii elektrycznej, pod warunkiem że opodatkowują oni produkty energetyczne wykorzystywane do produkcji tej energii elektrycznej”.

10 Artykuł 28 ust.1–3 dyrektywy 2003/96 stanowi:

„1. Państwa członkowskie przyjmują i opublikują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do dnia 31 grudnia 2003 r. Państwa członkowskie niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję.

2. Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia 1 stycznia 2004 r., z wyłączeniem przepisów ustanowionych w art. 16 i art. 18 ust. 1, które mogą być stosowane przez państwa członkowskie od dnia 1 stycznia 2003 r.

3. Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określane są przez państwa członkowskie".

11 Zgodnie z art. 30 wspomnianej dyrektywy:

„Nie naruszając przepisów art. 28 ust. 2, dyrektywy 92/81/EWG i 92/82/EWG tracą moc od dnia 31 grudnia 2003 r.".

Uregulowania krajowe

12 Ustawa o podatku od olejów mineralnych (Mineralölsteuergesetz) z dnia 21 grudnia 1992 r. (BGBl. 1992 I, s. 2185, zwana dalej „ustawą o podatku od olejów mineral-

nych"), obowiązująca w czasie, gdy miały miejsce okoliczności faktyczne sprawy przed sądem krajowym, zawierała w szczególności następujące przepisy:

„§ 1— Definicje

1) Na obszarze opodatkowania olej mineralny podlega podatkowi od olejów mineralnych […]

2) w rozumieniu niniejszej ustawy olejami mineralnymi są:

[…]

4. towary z pozycji 2710 [CN],

§ 2 — Zwykła stawka podatku, definicje

1) Podatek wynosi

[…]

4. od 1000 litrów oleju napędowego z podpozycji 2710 00 69 [CN]

   a) z zawartością siarki przekraczającą 10mg/kg — 485,70 EUR,

   b) z zawartością maksymalną siarki 10mg/kg — 470,40 EUR […]".

13 Ustawa o podatku od energii elektrycznej (Stromsteuergesetz) z dnia 24 marca 1999 r. (BGBl. 1999 I, s. 378), obowiązująca w czasie, gdy miały miejsce okoliczności faktyczne sprawy przed sądem krajowym, stanowiła w art. 9 ust. 1 pkt 3, że energia elektryczna wyprodukowana przez urządzenia o maksymalnej nominalnej mocy produkcyjnej wynoszącej 2 megawaty była, z zastrzeżeniem przestrzegania pewnych warunków, zwolniona od tego podatku.

14 Ustawa dotycząca podatku od energii (Energiesteuergesetz) z dnia 15 lipca 2006 r. (BGBl. 2006 I, s. 1534, zwana dalej „ustawą o podatku od energii"), która weszła w życie w dniu 1 sierpnia 2006 r., uchyliła poczynając od tej daty i odwołując się wyraźnie do dyrektywy 2003/96, ustawę o podatku od olejów mineralnych. Zawiera ona w szczególności następujące przepisy:

„§ 1 — Obszar jurysdykcji podatkowej, produkty energetyczne

1) Produkty energetyczne podlegają na obszarze jurysdykcji podatkowej podatkowi od energii. […]

2) Produktami energetycznymi w rozumieniu niniejszej ustawy są:

[…]

2. towary z pozycji […] 2704–2715 [CN]

[…]

§ 2 — Stawka podatku

1) Podatek wynosi

[…]

4. od 1000 litrów oleju napędowego z podpozycji 2710 19 41–2710 19 49 [CN]

a) o zawartości siarki przekraczającej 10mg/kg — 485,70 EUR,

b) o maksymalnej zawartości siarki 10mg/kg — 470,40 EUR

[…]

3) Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 i 2, podatek wynosi

1. od 1000 litrów prawidłowo oznaczonego oleju napędowego podpozycji 2710 19 41–2710 19 49 [CN]

a) o zawartości siarki przekraczającej 50 mg/kg,

do dnia 31 grudnia 2008 r. — 61,35 EUR,

od dnia 1 stycznia 2009 r. — 76,35 EUR,

b) o maksymalnej zawartości siarki 50 mg/kg— 61,35 EUR,

[…]

jeśli są wykorzystywane jako paliwo lub do napędzania turbin gazowych i silników spalinowych w urządzeniach objętych systemem preferencyjnym w rozumieniu art. 3 i 3a lub jeśli są dostarczane w tym celu […]

§ 3 — Urządzenia objęte systemem preferencyjnym

1) Urządzeniami objętymi systemem preferencyjnym są urządzenia stacjonarne

   1. których energia mechaniczna służy wyłącznie do produkcji energii elektrycznej

[…]

§ 53 — Zwolnienie od podatku produkcji energii elektrycznej i mieszanej produkcji energii i ciepła

1) Z zastrzeżeniem ust. 2 zwolnienie od podatku jest przyznawane na wniosek w odniesieniu do produktów energetycznych, w przypadku których wykazano […], że podatek został uiszczony i które zostały wykorzystane:

   1. do produkcji energii elektrycznej w urządzeniach stacjonarnych

   […]

   Jeżeli w przypadku określonym w zdaniu 1 pkt 1 energia mechaniczna wytworzona w urządzeniu służy poza produkcją energii elektrycznej również innym celom, zwolnienia od podatku udziela się jedynie w odniesieniu do części produktów energetycznych wykorzystanych do produkcji energii elektrycznej.

2) Ustęp 1 zdanie 1 pkt 1 ma zastosowanie jedynie do urządzeń o elektrycznej mocy nominalnej przekraczającej 2 megawaty.

3) Uprawnionym do zwolnienia jest podmiot, który użył produktów energetycznych".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

15 Skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym jest zarządcą lotniska Kolonia/Bonn (Niemcy). Dla celów zaopatrzenia samolotów w energię elektryczną wykorzystuje ona naziemne agregaty prądotwórcze. W roku kalendarzowym 2004 skarżąca użyła łącznie 585 642 litrów opodatkowanego oleju napędowego w celu wyprodukowania energii elektrycznej.

16 W dniu 30 grudnia 2005 r. skarżąca wystąpiła do Hauptzollamt Köln o zwrot podatku, powołując się na art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96.

17 W dniu 18 stycznia 2006 r. wniosek ten został oddalony na tej podstawie, że po pierwsze, ustawa o podatku od olejów mineralnych nie przewiduje zwrotu podatku w przypadku wykorzystania opodatkowanego oleju napędowego do produkcji energii elektrycznej oraz po drugie, art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96 nie ma bezpośredniej skuteczności.

18 Po bezskutecznym wyczerpaniu drogi postępowania administracyjnego skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym wniosła skargę do Finanzgericht Düsseldorf.

19 W postanowieniu odsyłającym sąd ten wskazuje, że w wyroku z dnia 10 czerwca 1999 r. w sprawie C-346/97 Braathens (Rec. s. I-3419, pkt 29–31), Trybunał stwierdził, iż art. 8 ust. 1 lit. b) dyrektywy 92/81 ma bezpośrednią skuteczność. Brzmienie art. 8 ust. 1 zdanie pierwsze odpowiada brzmieniu art. 14 ust. 1 zdanie pierwsze dyrektywy 2003/96. Ponadto art. 8 ust. 1 lit. b) dyrektywy 92/81 przewidywał, podobnie jak art. 14 ust. 1 lit. a) zdanie pierwsze dyrektywy 2003/96, jasny i wyraźny obowiązek zwolnienia.

20 Sąd ten ma jednak wątpliwości, czy na bezwarunkowy i precyzyjny charakter art. 14 ust. 1 lit. a) ma wpływ okoliczność, że zgodnie ze zdaniem drugim tego przepisu państwa członkowskie mogą poddać te produkty opodatkowaniu „ze względów polityki ochrony środowiska". W tym zakresie sąd ten zauważa, że o ile względy te, które nie zostały zdefiniowane w dyrektywie 2003/96, wydają się przyznawać prawodawcy krajowemu prawo swobodnego uznania w zakresie wyboru produktów energetycznych, które zdecyduje się on opodatkować lub nie, to w każdym razie możliwie jest ustalenie, czy ten prawodawca uczynił użytek z kompetencji, która została mu przyznana przez art. 14 ust. 1 lit. a). Uregulowania zmieniające ustawę o podatku od olejów mineralnych oraz prace przygotowawcze dotyczące tych uregulowań nie wskazują na to, by prawodawca krajowy pragnął utrzymać, ze względów polityki ochrony środowiska, opodatkowanie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji energii elektrycznej. Prawodawca krajowy po prostu nie podjął działań w tym zakresie i nie dokonał transpozycji w wyznaczonym terminie art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96. Transpozycja taka nastąpiła w chwili przyjęcia ustawy o podatku od energii, która weszła w życie w dniu 1 sierpnia 2006 r.

21 W tych okolicznościach Finanzgericht Düsseldorf postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 14 ust. 1 lit. a) [dyrektywy 2003/96] należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorstwo, które używało opodatkowanego oleju napędowego z pozycji 2710 [CN] do produkcji energii elektrycznej i złożyło wniosek o zwrot podatku, może powołać się bezpośrednio na ten przepis?".

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

22 Przedstawiając pytanie prejudycjalne sąd krajowy oczekuje wyjaśnienia, czy art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96 w zakresie, w jakim przewiduje określone w tej dyrektywie zwolnienie od podatku produktów energetycznych wykorzystywanych do produkcji energii elektrycznej ma bezpośrednią skuteczność, tak iż może być powołany przez jednostkę przed sądami krajowymi w ramach sporu, takiego jak ten w postępowaniu przed sądem krajowym, prowadzonego z krajowymi organami celnymi w celu wyłączenia stosowania uregulowania krajowego, które jest sprzeczne z tym przepisem.

23 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału w każdym przypadku, gdy przepisy dyrektywy okazują się, ze względu na swoją treść, bezwarunkowe i wystarczająco precyzyjne, jednostki mają prawo powoływać się na nie przed sądami krajowymi wobec państwa, zarówno jeżeli zaniechało ono dokonania w terminie transpozycji dyrektywy do prawa krajowego, jak również gdy dokonało nieprawidłowej transpozycji (zob. w szczególności wyroki: z dnia 19 listopada 1991 r. w sprawach połączonych C-6/90 i C-9/90 Francovich i in., Rec. s. I-5357, pkt 11; z dnia 11 lipca 2002 r. w sprawie C-62/00 Marks & Spencer, Rec. s. I-6325, pkt 25, a także z dnia 5 października 2004 r. w sprawach połączonych od C-397/01 do C-403/01 Pfeiffer i in., Zb.Orz. s. I-8835, pkt 103).

24 Bezsprzeczne jest, że w czasie, gdy miały miejsce okoliczności faktyczne sprawy będącej przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, czyli po upływie terminu transpozycji dyrektywy 2003/96 określonym w jej art. 28 ust. 1, a mianowicie 31 grudnia 2003 r., Republika Federalna Niemiec nie przyjęła szczególnych przepisów krajowych w celu dokonania transpozycji tej dyrektywy do prawa niemieckiego. Przepisy takie zostały przyjęte później, w ustawie o podatku od energii, która weszła w życie w dniu 1 sierpnia 2006 r.

25 Bezsporne jest również, że Republika Federalna Niemiec w czasie, gdy miały miejsce okoliczności faktyczne sprawy będącej przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, nie skorzystała z możliwości przewidzianej w art. 14 ust. 1 lit. a) zdanie drugie dyrektywy 2003/96, zezwalającej jej na wprowadzenie, na zasadzie odstępstwa od zwolnienia przewidzianego w zdaniu pierwszym tego przepisu, opodatkowania „ze względów polityki ochrony środowiska" produktów energetycznych, takich jak

olej napędowy, wykorzystywanych do produkcji energii elektrycznej. w istocie nie zakwestionowano, że system opodatkowania obowiązujący w tym państwie członkowskim w owym czasie nie był podyktowany takimi względami, lecz że ograniczał się do transpozycji do prawa krajowego systemu opodatkowania olejów mineralnych określonego uprzednio przez dyrektywy 92/81 i 92/82.

26 W trakcie rozprawy rząd włoski podniósł, że termin dokonania transpozycji wskazany w art. 28 ust. 1 dyrektywy 2003/96 nie miał zastosowania do przepisów, które na wzór art. 14 ust. 1 lit. a) zdanie drugie tej dyrektywy, pozostawiają prawo wyboru państwom członkowskim.

27 Takiej argumentacji nie można jednak uwzględnić. W istocie art. 28 ust. 1 dyrektywy 2003/96 przewiduje, w sposób jednoznaczny, że państwa członkowskie przyjmują przepisy krajowe niezbędne do wykonania tej dyrektywy najpóźniej do dnia 31 grudnia 2003 r., nie wprowadzając żadnego rozróżnienia między tymi przepisami. Ponadto, w każdym razie, bezsporne jest, że w ustawie o podatku od energii, która weszła w życie w dniu 1 sierpnia 2006 r., w celu transpozycji do prawa niemieckiego przepisów dyrektywy 2003/96, nie wykorzystano możliwości określonej w art. 14 ust. 1 lit. a) zdanie drugie tej dyrektywy, tak iż kwestia długości terminu przewidzianego dla państw członkowskich na dokonanie transpozycji tego przepisu nie ma żadnego wpływu na odpowiedzi jakich należy udzielić sądowi krajowemu.

28 W tych okolicznościach należy zbadać, czy, jak podnoszą skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym i Komisja Wspólnot Europejskich, art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96 jest, ze względu na swą treść, po pierwsze, wystarczająco precyzyjny i, po drugie, bezwarunkowy, tak iż może zostać powołany bezpośrednio przez jednostkę wobec władz danego państwa członkowskiego w okresie, po upływie terminu określonego w art. 28 ust. 1 tej dyrektywy, w trakcie którego transpozycja tej dyrektywy do prawa krajowego nie została dokonana przez to państwo.

29 W odniesieniu do pierwszego warunku należy stwierdzić, że art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96 w zakresie, w jakim nakłada na państwa członkowskie obowiązek

nie poddawania opodatkowaniu określonemu w tej dyrektywie produktów energetycznych wykorzystywanych do produkcji energii elektrycznej, jest wystarczająco precyzyjny, bowiem określa on w jasny sposób produkty podlegające zwolnieniu (zob. analogicznie wyrok z dnia 19 stycznia 1982 r. w sprawie 8/81 Becker, Rec. s. 53, pkt 27; ww. wyrok w sprawie Braathens, pkt 31).

30 W odniesieniu do drugiego warunku z orzecznictwa wynika, że okoliczność, iż przepis dyrektywy pozostawia państwom członkowskim prawo wyboru nie musi wykluczać tego, że można ustalić w wystarczająco precyzyjny sposób na podstawie samych przepisów dyrektywy, treść prawa przyznanego jednostkom (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Francovich i in., pkt 17; wyrok z dnia 4 grudnia 1997 r. w sprawach połączonych od C-253/96 do C-256/96 Kampelmann i in., Rec. s. I-6907, pkt 39).

31 Z utrwalonego orzecznictwa wynika zatem, że bezwarunkowy charakter obowiązku zwolnienia nie zostaje podważony przez pozostawienie państwom członkowskim pewnego zakresu swobodnego uznania przez sformułowanie pierwszej części zdania, takie jak to, które znajduje się w art. 14 ust. 1 dyrektywy 2003/96, zgodnie z którym zwolnienia są przyznawane przez te państwa „na warunkach, które ustanawiają do celów zapewnienia prawidłowego i prostego stosowania takich zwolnień oraz zapobieżenia jakimkolwiek oszustwom podatkowym, unikaniu lub nadużyciom". W istocie państwo członkowskie nie może powoływać się wobec podatnika, który jest w stanie udowodnić, że jego sytuacja podatkowa należy faktycznie do jednej z kategorii zwolnień przewidzianych w dyrektywie, na fakt nieprzyjęcia przez to państwo przepisów mających właśnie ułatwić stosowanie tego zwolnienia (zob. analogicznie ww. wyroki: w sprawie Becker, pkt 33; w sprawie Braathens, pkt 31; wyroki: z dnia 10 września 2002 r. w sprawie C-141/00 Kügler, Rec. s. I-6833, pkt 52; z dnia 6 listopada 2003 r. w sprawie C-45/01 Dornier, Rec. s. I-12911, pkt 79; a także z dnia 17 lutego 2005 r. w sprawach połączonych C-453/02 i C-462/02 Linneweber i Akritidis, Zb.Orz. s. I-1131, pkt 34).

32 W przeciwieństwie do tego co utrzymują pozwany w postępowaniu przed sądem krajowym i rząd włoski wniosku tego nie podważa przewidziana w art. 14 ust. 1 lit. a) zdanie drugie dyrektywy 2003/96 możliwość opodatkowania przez państwa członkowskie rzeczonych produktów ze względów polityki ochrony środowiska. To ograniczenie zasady zwolnienia ma bowiem charakter ewentualny i państwo członkowskie, które nie skorzystało z tej możliwości nie może powołać się na własne zaniechanie, aby odmówić podatnikowi zwolnienia, do którego ma on prawo na podstawie

dyrektywy 2003/96 (zob. analogicznie ww. wyrok: w sprawie Kügler, pkt 59, 60; a także w sprawie Linneweber i Akritidis, pkt 35).

33 Z powyższego wynika, że przewidziany w art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96 obowiązek zwolnienia od określonego w tej dyrektywie opodatkowania produktów energetycznych wykorzystywanych do produkcji energii elektrycznej jest wystarczająco precyzyjny i bezwarunkowy, aby przyznać jednostkom prawo powoływania się na niego przed sądem krajowym w celu sprzeciwienia się niezgodnemu z nim uregulowaniu krajowemu.

34 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem prawo uzyskania zwrotu podatków pobranych w państwie członkowskim z naruszeniem przepisów prawa wspólnotowego jest konsekwencją i dopełnieniem praw przyznanych jednostkom przez przepisy wspólnotowe w takim kształcie, jaki nadała im wykładnia dokonana przez Trybunał (zob. w szczególności wyroki: z dnia 9 lutego 1999 r. w sprawie C-343/96 Dilexport, Rec. s. I-579, pkt 23; z dnia 8 marca 2001 r. w sprawach połączonych C-397/98 i C-410/98 Metallgesellschaft i in., Rec. s. I-1727, pkt 84; a także ww. wyrok w sprawie Marks & Spencer, pkt 30).

35 Ponadto należy wskazać, że podczas rozprawy strony w postępowaniu przed sądem krajowym wyjaśniły, w odpowiedzi na pytanie Trybunału w tym względzie, że energia elektryczna produkowana przez skarżącą w postępowaniu przed sądem krajowym podlegała, w chwili gdy miały miejsce okoliczności będące przedmiotem sporu, zakresowi stosowania art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy o podatku od energii elektrycznej z dnia 24 marca 1999 r., w brzmieniu obowiązującym w owym czasie, który przewidywał, zasadniczo, zwolnienie energii elektrycznej wyprodukowanej przez jednostki, których urządzenia nie przekraczały określonego pułapu nominalnej mocy elektrycznej.

36 Biorąc pod uwagę te informacje, Komisja i pozwany w postępowaniu przed sądem krajowym utrzymywali, w czasie tejże rozprawy, że jest niezgodne z dyrektywą 2003/96, by produkty energetyczne wykorzystywane przez skarżącą w postępowaniu przed sądem krajowym do produkcji energii elektrycznej były zwolnione od podatku, bowiem również sama wyprodukowana energia elektryczna była zwolniona od podatku. W istocie, jeśli na podstawie art. 21 ust. 5 akapit trzeci dyrektywy 2003/96 państwa członkowskie mogą, pomimo art. 14 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy, zwalniać drobnych producentów energii elektrycznej, to jest to możliwe z zastrzeżeniem

wyraźnego warunku, że produkty energetyczne wykorzystywane do produkcji tej energii elektrycznej są opodatkowane. Skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym wskazała jednak w tym względzie, że ustawodawstwo, które transponowało wspomnianą dyrektywę w trakcie roku 2006 wprowadziło właśnie szczególną stawkę podatku, która jest znacząco niższa od stawki podstawowej, która obowiązywała w czasie, w którym miały miejsce okoliczności będące przedmiotem sporu w postępowaniu przed sądem krajowym.

37 W tym względzie należy stwierdzić, że zadając pytanie sąd krajowy ograniczył się do wniosku o dokonanie przez Trybunał wykładni art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96, oraz że wyżej wymienione okoliczności faktyczne i prawne, które zostały wskazane i omówione po raz pierwszy w trakcie rozprawy przed Trybunałem, nie figurują ani w postanowieniu odsyłającym, ani w uwagach pisemnych przedstawionych przez zainteresowanych, przy czym strony w postępowaniu przed sądem krajowym potwierdziły, w odpowiedzi na pytanie Trybunału w tej kwestii, że ten aspekt sporu nie został podniesiony w trakcie postępowania przed sądem krajowym.

38 W tych okolicznościach, w braku bardziej precyzyjnych i szczegółowych informacji, Trybunał uważa, że z przedstawionych mu akt sprawy nie wynika w wystarczający sposób, że te poszczególne elementy mogą mieć istotny charakter dla rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu przed sądem krajowym, a zatem być użyteczne dla sądu krajowego, który będąc odpowiedzialnym za wydanie orzeczenia, jest najwłaściwszy w zakresie dokonania oceny istotności pytań, które przedstawia Trybunałowi, w świetle okoliczności szczególnych zawisłej przed nim sprawy.

39 Na przedstawione pytanie należy zatem odpowiedzieć, że art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96, w zakresie, w jakim przewiduje on zwolnienie produktów energetycznych wykorzystywanych do produkcji energii elektrycznej od opodatkowania określonego przez tę dyrektywę, ma bezpośrednią skuteczność w tym rozumieniu, że jednostka może powołać się na niego przed sądami krajowymi — w odniesieniu do okresu, w którym dane państwo członkowskie naruszyło obowiązek dokonania transpozycji tej dyrektywy do prawa krajowego w wyznaczonym terminie — w ramach sporu takiego jak w postępowaniu przed sądem krajowym, prowadzonego z organami celnymi tego państwa, w celu wyłączenia stosowania uregulowania krajowego, które jest niezgodne z tym przepisem, a zatem w celu uzyskania zwrotu podatku pobranego z naruszeniem tego przepisu.

W przedmiocie kosztów

40 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej w zakresie, w jakim przewiduje on zwolnienie produktów energetycznych wykorzystywanych do produkcji energii elektrycznej od opodatkowania określonego przez tę dyrektywę, ma bezpośrednią skuteczność w tym rozumieniu, że jednostka może powołać się na niego przed sądami krajowymi — w odniesieniu do okresu, w którym dane państwo członkowskie naruszyło obowiązek dokonania transpozycji tej dyrektywy do prawa krajowego w wyznaczonym terminie — w ramach sporu takiego jak w postępowaniu przed sądem krajowym, prowadzonego z organami celnymi tego państwa, w celu wyłączenia stosowania uregulowania krajowego, które jest niezgodne z tym przepisem, a zatem w celu uzyskania zwrotu podatku pobranego z naruszeniem tego przepisu.

Podpisy